

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלסר באקדפ ובסולר פלאו

גליון מס' 868
פרשת לך לך
י"ג חשוון התשפ"ז

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מיישה בת זמירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מיישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ מל בת אסתר ע"ה | לע"נ רחל שנהו בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל ויהונתן בני אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמויות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

שלא לשכוח את תורת ה'

בשנה האחרונה לחיי מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, הוא מעד, נחבל בגבו והובהל לבית החולים כדי לוודא שלא נגרם כל נזק לגופו מחמת הנפילה.

הרופאים וידאו תחלה שמרן לא ניזוק מבחינה פיזית וגופנית. וכדי לבדוק שהנזק לא התבטא גם בפעילות המוחית וגרם לשכחה וכדומה, הוצרכו לשאול אותו מספר שאלות.

"כן, בבקשה", השיב מרן, "שאלו מה שאתם רוצים!". הרופאים פצחו בסדרת שאלות: "כמה ילדים יש לכבוד הרב?" "כמה בנים, וכמה בנות?" "כמה נכדים?"... מרן השיב תשובות מדויקות, ולאחר מכן הוכיח את הרופאים: "אלו השאלות?! תשאלו אותי על דברים יותר עמוקים! הרי יש לכם פה בית-כנסת, תביאו כמה ספרים, תביאו ש"ס, תביאו רמב"ם, תביאו פוסקים, תאמרו לי את מספר העמוד, וכך נראה אם הזיכרון שלי לא נפגם חלילה!".

על אתר הובאו למקום שתיים-שלוש מסכתות. הרופאים ציינו את מספר העמוד, ורבנו החל לדלות מתוך מעיין זכרוננו הנובע את דברי הגמרא, הרש"י והתוספות... הרופאים סברו, כי אולי הספרים המסוימים הללו נחרטו במקרה בזכרוננו של מרן, ושלחו להביא ספרים נוספים מבית הכנסת, אך רבנו הפתיע אותם בזכרוננו הבהיר, כשהוא מצטט בדיוק מופלא כקורא מתוך הכתב מכל הספרים עליהם נבחן. הרופאים סיימו את הבדיקה בהתנצלות: "סליחה כבוד הרב, הלוואי והמוח שלנו יעבוד כמו המוח שלך!"...

בתקופה מסוימת נזקק מרן לתרופה מסוימת העלולה לפגוע בשני אחוזים מהזכרון. רבנו לא הסכים ליטול את התרופה ואמר בתוקף: "מוטב לי להישאר חולה ולא לשכוח חלק קטן מהתורה!"

הרופאים ניסו לשכנעו ליטול את התרופה, בטענה כי הפגיעה בזיכרון היא מזערית ובטלה בשישים, אך רבנו לא הסכים בשום אופן. כל חייו הוא קיים בעצמו "הישמר לך פן תשכח" ונהג ונשמר שלא לשכוח את תורת ה'.

הוא היה אומר כי כל איברי האדם, כמו העיניים, הראש או המוח – ניתנו לאדם מעם ה' יתברך לצורך לימוד וידעית התורה. ואם אדם אינו לומד או אינו זוכר, הוא עתיד להיטבע על כך לעתיד לבוא: מפני מה לא למדת או לא זכרת את תלמודך?!

בפתח הגליון

ברכה"ג אלון מאיר ואלק"ג

גם אותנו מנסים...

מעשה במוכר כלי זכוכית שהיתה חנותו מלאה סחורה. המדפים טעונים כוסות וקנקנים, צלוחיות ערוכות על הרצפות וגודשות את השולחן. והנה מגיע משלוח נוסף, סל מלא דברי זכוכית. החליט לנעוץ וו בקיר, ולתלות עליו את הסל. אבל הסל כבד, ואם פול – ישרבו הכלים. מה עשה? "הביא יתד, ותקעה, וניתלה בה, (וכאשר נוכח לראות שהיא נושאת את משקלו), אחר כך תלה את קופתו".

לגבי מה דברים אמורים? המדרש מביא זאת לענין הנסיונות שהקדוש ברוך הוא מנסה את האדם: אין הוא מנסה אלא את מי שיכול להחזיק מעמד, לעמוד בנסיון.

החל מפרשתנו, מתחילים אנו לעקוב אחר נסיונותיו של אברהם אבינו עליו השלום, אבי האומה. לאחר שהושלך לכבשן האש על אמונתו, לאחר שישב בצניק כלא, לאחר שנחלץ והחל לעשות נפשות לאמונת האמת וראה פרי בעמלו – "ויאמר ה' אל אברהם לך לך". נטוש הכל, קום ולך, ואין אומרים לך לאן. אלא "אל הארץ אשר אראך". הוא מגיע לארץ הקודש, מתחיל לקרוא בה בשם ה', והנה רעב נורא מאלצו לרדת מצרימה, ורעייתו נלקחת לבית פרעה. שרשרת של ייסורים, תלאות, נסיונות. כי יש את מי לנסות, היתד חזקה ואיתנה!

לא פעם עומדים אנו, ונותנים הודאה על חלקנו. דומה, שמזה עשרות דורות לא שרתה עלינו כזו חמלת שמים. ברוך ה', יש לחם לאכול, ובגד לבבוש, וקורת גג. ומים בברזים, ואור חשמל. תנורי בישול ומכונות כביסה, רכבים ומיזוג אויר. הרי לקיסר נפוליאון לא היו מים זורמים בארמונו, שלא לדבר על נורת ניאון פשוטה... ובחציצה על מתג אנו מפעילים תזמורות ומקהלות...

כל זאת, בגשמייות. וברוחניות – הרי זה דור שפע שכמוהו לא היה! רשתות חינוך תורניות מלוות את הפעוט מקטנותו ועד לישיבות הקטנות והגדולות ולכוללי האברכים. צאצאינו לומדים מפי טובי המורים, המוחנכים והרבנים, בתנאים הנוחים ביותר. אולמי לימוד וספריות ענק, פנימיות משוכללות ומעדני מזון, לשובע ולא לרזון. וספרים – בכל תחום, בכזה מגוון, פאר והדר. ספרי ראשונים ואחרונים, פלפול ודרוש, הלכה ואגדה. והגישה למקורות כה קלה, עם מפתחות ערוכים, ואינדקס מפורט. ויש שיעורי תורה למבוגרים, מועדונים תורניים לנוער, וחוגי לימוד לנשים. אם נתמצת זאת במילה אחת, נאמר: פינוק! ואנו, בראש ובראשונה, מודים על חלקנו, נותנים תודה לבוראנו, על הרוחניות ועל הגשמייות. על כל הטוב והשפע. ובמבט שני מבינים אנו עד כמה קטנים אנו, שאנו זקוקים לפינוק זה. שהחליטו במרום שאי אפשר לנסותנו בנסיונות קשים. שאינם לפי כוחינו...

ה'נסיון' הגדול, האם ללכת לשיעור תורה שכולו אור וזוהר, לקנות ידיעות נפלאות וזכויות אין סוף – או לבלות שעת סרק בבטלה עקרה, הלך נסיון יקרא? ה'נסיון' האם ללכת לבושים בצניעות המכבדת את בעליה, או בפריצות ההופכת את ההולכים בה למזולזלים, האם גם זה בכלל נסיון הוא? הגאון הקדוש רבי מרדכי חיים מסלונים זצ"ל תאר את נסיונותינו במשל. רבבות גודשים את האיצטדיון לחזות בתחרות אולימפית לקפיצה לרוחק. אלופי כל הארצות מפגינים יכולתם. האחד קופץ למרחק שמונה מטרים. התפעלות. חברו למרחק שמונה וחצי, מחיאות כפיים. המנצח קופץ למרחק תשעה מטרים, תשואות סוערות. המנצחים צועדים לדוכן, לקבלת המדליות, והנה אדם עובר את המשוכה ונכנס לזירה. הקהל עוצר נשימתו: האמנם יתגלה כוכב חדש? והאלמוני מאותת שימתינו בחלוקת המדליות. בנחרצות שולף הוא את חגורת מכנסיו ובכובד ראש מניח אותה על הארץ, מרחק כחצי מטר מרגליו. ואז אוזר הוא כוחותיו, ובקפיצה אחת עובר את החגורה! בהבעת אושר קד קידה לקהל, וממתין לתשואותיו... כך נראים אנו ונסיונותינו, לעומת נסיונות הדורות שלפנינו!... ועוד מחכים אנו לתשואות. מחמיאים לעצמנו על גבורתנו...

אומנם כן, נסיונות הם, ועמדתנו בהם. אבל לעומת הנסיונות שאבותינו התנסו, ועמדו בהם בגבורה, במה נחשבים הם! ואיך נישא פנים אל אבותינו – אם נכשל בנסיונותינו הפעוטים?...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"והנה עלה זית טרף בפיה" (ח, י"א)

החיים שלנו, של כל אחד ואחד מאיתנו, הינם מסע ארוך בין תחנות שונות, טובות ופחות טובות, נעימות לצד כאלה שאינן קלות. כולנו חולפים ביעף על פני צמתים שונים בחיים, לפעמים עלינו לקבל החלטות הוות גורל, ולפעמים אנו צריכים להתמודד בהתמודדות לא פשוטות. זה המצב וזו המציאות אצל כל בני האדם, אך גם בנקודה הזו – זכה העם היהודי בזכיה מיוחדת שאינה מובנת מאליה, זכיה שמשנה את התמונה לחלוטין, מעניקה אופטימיות, מעודדת, מבטיחה את העתיד.

הזכיה הזו, היא הזכיה להאמין ולדעת שיש בורא לעולם, והבורא הזה הוא אבא שלנו, הדואג לכל מחסורנו ועינו צופיה להבטיח את דרכינו ולהיטיב את חיינו. לא רק להאמין בו ולדעת שהוא קיים, אלא לבטוח בו באמת, להישען עליו בעת צרה, לדעת שהוא לצידינו בכל מצב ובכל תנאי, ולבטח הוא ינהלנו על מי מנוחות.

פרשת השבוע חושפת את המאפיין הזה, בדברי היונה בשובה אל התיבה לאחר המבול: 'והנה עלה זית טרף בפיה'. חז"ל מגלים משמעות נסתרת במסר הטמון בעלה שבפי היונה: ככלות ימי המבול ולאחר שבמשך כשנה הוא שדאג למזונה, היא בוחרת ומעדיפה מזון מר כלענה מידו הטובה והרחומה של בורא עולם, על פני מזון מתוק כדבש מידיה של נח!

זה לא שיש לה משהו אישי נגד נח, הלא הוא שהגיש לה את מזונה במשך ימי המבול. אבל זו בדיוק הבעיה – היא לא רוצה מזון מידיה של בשר ודם, היא לא רוצה אוכל מתוק מידיה של בן אנוש. היא מעדיפה מזון שכולו ביטחון בה', הישענות עליו, קשר קרוב אתו. 'היו מזונותי מרורים כזית בידיה של הקדוש ברוך הוא, ואל יהיו מתוקים כדבש בידי בשר ודם!' –

קובעת היונה, מעדיפה את העלה המר של ה' על מעדני מלך... ובכל זאת, גואה ועולה שאלה מהותיות: מדוע באמת הביאה עלה מר של זית? – אם אדם נהנה מידיה הטובות והמעניקות של בורא עולם, מדוע לא יהיה מזונו מתוק ואהוב, למה שיאכל מזון מר כלענה? אם בפיה מסר כה עמוק ומחזק על הביטחון והאמונה בבורא עולם, מדוע לא יבוא המסר הזה על מצע עלים מתוקים ורעננים?

הסכיתו לגילוי מדהים, אותו חשף הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' ממוז'יץ ז"ע, וכדאי להפנימו אל הלב. הפסוק מציין 'והנה עלה זית טרף בפיה' – היא טרפה את העלה, היתה לחוצה אם תמצא אותו אם לא... נכון, היא מעדיפה עלה מר מידיה של בורא עולם על כל מזון מידיה של בשר ודם, אך עדיין יש בה לחץ אם תצליח למצוא עלה כזה, אם תזכה בו בקלות... לכן העלה היה מר, כי ניכרו ביונה אותות הלחץ, היתה בה מן הדאגה.

את המסר הזה כדאי שניקח עימנו מפרשת השבוע, כי כולנו חווים לעתים רגעי משבר ודאגה, לחץ ומבוכה. לפעמים בעיה רפואית מלחיצה, לפעמים נוחתת צרה לא צפויה, לפעמים מצב הפרנסה לוט בערפל. כל יהודי מאמין שה' יפתח לו את השערים, אך אם הוא באמת יבטח בה' ויישען עליו, יעשה את ההשתדלות שלו מתוך רוגע ושלווה – זה יבוא מהר, מתוך ונעים מהצפוי!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית

אביך" (יב, א).

דבינו חיים יוסף דוד אזולאי - החיד"א - מביא כי המילים: "אברם לך לך", הם בגימטריא "גשם", ללמדנו כי כשם שהגשם בזמן שהוא צורר בעננים אין אדם יודע מה טיבו, אולם כאשר הוא יורד אל הארץ כל הבריות נהנים ממנו, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו: "לך לך מארצך", כי בעודך נמצא במקום אחד אין יוצא שמך בעולם. וכשם שהגשם מביא ברכה לעולם כך גם באברהם נאמר: "והיה ברכה". ומה הגשם מצמיח צמחים אילנות ופירות כך גם אברהם אבינו מגדל שם שמים בעולם, ובזכות כך התברך ונאמר בו: "ואגדלה שמך".

"אל הארץ אשר אראך" (יב, א).

בעיר אחת גר עשיר גדול שהיה מפזר ממון רב על מצוות הכנסת אורחים. מנהגו היה להושיב כל אורח במקום הראוי לו לפי מעלתו. במהלך הזמן כבר למדה עינו החדה של בעל הבית להבחין באורחים לסוגיהם.

בשעת הסעודה הגישו לאורחים הנכבדים ביותר קערה עם בשר שמן וטוב. לפחותים מהם הגישו בשר משובח פחות. לבאים אחריהם במעלתם הוגשה קערת ניזד פשוטה, ולפחותים שבפחותים הוגשה קערת ירקות.

והנה האורח החדש - כאשר הוגש לפניו המעדן, רחרח מעט ולא הכיר מה הוא כי לא הורגל כלל במעדנים כאלה, על כן פשט את ידו ומילא לעצמו מלא הכף מקערת הירקות ואכל בתיאבון רב. קום נא ידידי - אמר בעל הבית לאורח - שב בסוף השולחן...

מדוע אתה מבזה את האורח? שאלו ידידי.

חס ושלום - אמר בעל הבית - אין אני מבזה איש אלא כל חפצי ורצוני לתת לכל אורח ואורח את מבוקשו ואת מאכלו הרגיל לו, לכן כאשר ראיתי כי טעיתי בהערכת, ואיש זה מבכר תבשיל ירקות על מעדן בשר, מיד שיניתי את מקומו למחוז חפצו.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - הקדוש ברוך הוא קבע לכל עם ועם את מקומו הראוי לו לפי צרכיו וענייניו, ולבני ישראל קבע מקום מושבם בארץ ישראל סמוך לבית הבחירה, אך כאשר פנו ישראל עורף לתורה הקדושה ופשטו ידיהם ליטול לעצמם ממנועמי הגויים, הגלה אותם הקדוש ברוך הוא למדינות הגויים כאשר חפץ לבם. במהרה בימינו, כאשר נשוב בתשובה שלמה, ישיב אותנו הקדוש ברוך הוא ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ.

כיצד מגבירים

מוטיבציה

ללמידה (ב)

התוצאות?

ביני לבני

הרה"ג יחיאל פליסקין שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

הצלחה מסחררת בס"ד!

עשינו פרסומת ואוירה מתאימה, הבחורים 'הסתערו' על החומר הנלמד, התרכזו, הבינו, כתבו, קיבלו סיפוק עצום, ולבסוף יצאו ברוב פאר ל'סעודת סיום המבצע', כיד המלך, כשהתוצאות מוסיפות להדהד בבית המדרש לאורך זמן. וכאן מגיע הדובדבן שבקצפת: גם מבחינת שעות נוכחות – הרווחנו בגדול. לא רק שהבחורים היו בפנים רוב זמן הסדר, ולמדו בחשק ובעירנות, חלק מהם אפילו... הגיעו 10 דקות לפני תחילת הסדר. (לפירוט נוסף לגבי 'מבצעים' - ראה בספרי 'שתולים בבית השם' פרק יא-יב). מה ניתן ללמוד מהסיפור? אנשים לא מתחברים ללימוד דרך הגדרת שעות. הם מתחברים לתוכן, ליעד, למטרה.

תן להם את המהות, הגדר להם את היעד, תלהיב אותם. ולבסוף, המסגרת - גם היא בוא תבא. כי כשיש עבור מה להגיע, הם כבר ידעו מתי להגיע!

מדוע תשלום לפי תפוקה משנה את תרבות העבודה?

והנה הוכחה מדיון מקביל בעולם הכלכלי: אחת השאלות המרכזיות בעולם הניהול הכלכלי היא, כיצד מייצרים תמריץ נכון לעבודה יעילה. מבנה ההעסקה המסורתית, מושתת על מודל של "שעות עבודה". במודל זה, העובד מתוגמל בעיקר על עצם שהותו במקום העבודה ובחתימת שעות נוכחות.

וכאן טמונה הבעיה: כאשר התשלום הוא על עצם זמן העבודה, אין לעובד מניע להגדיל את התפוקה, או לסיים את המשימה במהירות. הזמן הופך לעיקר, והתוצאה - למשנית... לעומת זאת, מעבר למודל של תשלום לפי ביצועים ותוצרים מוגדרים - מביא לתוצאות מרשימות:

לסיכום: כאשר משלמים על עבודה ולא על זמן, הגוף המבצע ממוקד בהפקת ערך מירבי. כך חוסכים עשרות אחוזים במשאבים, מעלים את פריין העבודה, ומשפרים את איכות התוצרים!